

BORBÉNYI LAURA

A jogtárgyharmonikus értelmezés a bírói gyakorlat tükrében

(KONZULENS: DR. SZOMORA ZSOLT)

Kutatásom során a jogtárgyharmonikus értelmezésnek a bírói gyakorlatban való érvényesülését vizsgáltam. Témaválasztásom oka élénk érdeklődésem a jogértelmezés és annak gyakorlati megnyilvánulása iránt, célom pedig az, hogy felhívjam a figyelmet arra, hogy sok esetben annak ellenére, hogy a bíróságok helyesen felismerik a jogtárgyharmonikus értelmezés igénybevételének szükségességét és célszerűségét, helytelenül vagy következtelenül alkalmazzák azt, ami téves útra tereli a joggyakorlatot.

Dolgozatom kiindulópontjaként bemutatam a büntetőtörvény értelmezésének alapjait és magának a jogtárgyharmonikus értelmezési módszernek a lényegét, történeti hátterét, valamint alkalmazásának következményeit.

Ezt követően a dolgozatot jogesetek feldolgozásával folytatom, melynek keretében megvizsgálom, hogy a bíróságok a jogtárgyharmonikus értelmezés által milyen következtetésekre jutottak és ezek milyen módon befolyásolták a döntéshozatalt. Ennek kapcsán az ügyeket külön kategorizálva rámutatok arra a jogalkalmazói gyakorlatra, mely az adott kategória kapcsán kialakult, értékelve azt a pozitívumok és a negatívumok számbavételével. Az egyes ügyeket azok valamely sajátossága, közös vonása alapján gyűjtöm csoportba, így például külön kezelem azokat a jogeseteket, melyekben fontos szerepet kap a társadalomra veszélyesség kérdése, amely témát részletesebben is megvizsgálom a dolgozatban, tekintettel annak kiemelt fontosságára. Az eseti döntések feldolgozása során a jogszabályok, jogforrások mellett a szakirodalmi eredményekre is támaszkodom, reflektálva az azokban felmerülő véleményekre, elképzelésekre is.

A jogesetek elemzése alapján azt a következtetést vonom le, hogy a bíróságok nem minden esetben követnek helyes gyakorlatot, ami alapvetően két főből fakad: egyrészt az esetek egy részében rosszul alkalmazzák a jogtárgyharmonikus értelmezést (így tipikusan az önkényuralmi jelképek használata, visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel bűncselekmények vonatkozásában), másrészt a jogalkalmazás következtelen (így például a kerítés és a kitartottság rendbelisége kérdésében). Mindez abszurd döntéseket, bizonytalan joggyakorlatot eredményez és veszélyeztetheti a jogbiztonságot is.

Az egységes, helytálló és következetes jogalkalmazás érdekében a bíróságoknak – véleményem szerint – változtatniuk kell a dolgozatban kritizált kérdésekkel kapcsolatos eddig kialakult gyakorlatukon.